

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Plan działania na lata 2014-2015

PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

INFORMACJE O INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ					
Numer i nazwa Pionierów	IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach		Województwo		Kujawsko-Pomorskie
Instytucja Pośrednicząca	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Departament Spraw Społecznych				
Adres korespondencyjny	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 73 87-100 Toruń				
Telefon	(56)	656 10 90	Faks	(56)	656 10 85
E-mail	m.korolko@kujawsko-pomorskie.pl a.szponka@kujawsko-pomorskie.pl				
Dane kontaktowe osoby (osób) w Instytucji Pośredniczącej do kontaktów roboczych	Punkt Informacyjny, tel. 56/656 10 55				
Instytucja Pośrednicząca II stopnia			Numer Działania lub Poddziałania		
Adres korespondencyjny					
Telefon			Faks		
E-mail					
Dane kontaktowe osoby (osób) w Instytucji Pośredniczącej II stopnia do kontaktów roboczych					
Instytucja Pośrednicząca II stopnia			Numer Działania lub Poddziałania		
Adres korespondencyjny					
Telefon			Faks		
E-mail					
Dane kontaktowe osoby (osób) w Instytucji Pośredniczącej II stopnia do kontaktów roboczych					

KARTA DZIAŁANIA 9.1

Poddziałanie 9.1.1

Projekty, których realizacja jest kontynuowana

B1.1. PROJEKT REALIZOWANY W TRYBIE SYSTEMOWYM				
Nr umowy z KSi i tytuł projektu	Modernizacja oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych			
Beneficjent systemowy	Organy prowadzące dla oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych w gminach wymienionych w Załączniku nr 2 i 3 do Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w zakresie modernizacji oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL			
Okres realizacji projektu	I lipiec 2013 – czerwiec 2015			
Kwota pomieszczeń/planowanych wydatków w projekcie				
w roku 2013 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2015 (w tym krajowy wkład publiczny)	całkowicie w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)	
3 500 000,00 PLN (525 000,00 PLN)	9 776 250,00 PLN (1 466 437,50 PLN)	3 258 750,00 PLN (488 812,50 PLN)	16 535 000,00 PLN (2 480 250,00 PLN)	

Poddziałanie 9.1.2

Projekty, których realizacja jest kontynuowana

B1.1: PROJEKT REALIZOWANY W TRYBIE SYSTEMOWYM		
Nr umowy z KSI i tytuł projektu	POKL.09.01.02-04-001/12 „Ćwiczę, uczę się, wygrywam”	
Beneficjent systemowy	Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy	
Okres realizacji projektu	11.2012 – 05.2014	
Kwota poniesionych/planowanych wydatków w projekcie		
(w latach 2012-2014) (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)	ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)
1 956 110,60 PLN (293 416,59 PLN)	851 199,56 PLN (127 679,93 PLN)	2 807 310,16 PLN (421 096,52 PLN)

Projekty, których realizacja jest kontynuowana

B.1.2 PROJEKT REALIZOWANY W TRYBIE SYSTEMOWYM		
Nr umowy z KSI i tytuł projektu	Nie dotyczy	
Beneficjent systemowy	56 organów prowadzących szkoły podstawowe	
Okres realizacji projektu	08.2013 – 08.2014	
Kwota poniesionych/planowanych wydatków w projekcie		
w roku 2013 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)	ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)
2 348 154,70 PLN (352 223,20 PLN)	1 580 183,66 PLN (237 027,55 PLN)	3 928 338,36 PLN (589 250,75 PLN)

Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2014 r.

B2.1 PROJEKT PRZEWIDZIANY DO REALIZACJI W TRYBIE SYSTEMOWYM	
Planowany tytuł projektu	Region nauk ścisłych
Nr i nazwa planu szczegółowego, w który wpisuje się dany projekt	
Typowy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach projektu	<p>Programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia (z wyłączeniem działań dotyczących indywidualizacji nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych), (1) w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia (a) - doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym) (b) - programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki (c) - dodatkowe zajęcia (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych (d) - rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery) (e) - wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne (f) - wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania (g).
Beneficjent systemowy	Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

	TAK			Wg raportu Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 2012 r. dotyczącego wyników egzaminów gimnazjalnych uczniowie najlepiej poradzi sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność odczytywania, interpretacji, przetwarzania i wykorzystania informacji przedstawionych w formie wykresu lub diagramu; wykonywania obliczeń procentowych. Najgorzej uczniowie radzą sobie z zadaniami otwartymi, wymagającymi twórczego, niealgorytmicznego myślenia. Do słabych stron gimnazjalistów należy niski poziom umiejętności wykorzystania posiadanej wiedzy, szczególnie w sytuacji nietypowej. Ponadto, widoczne jest duże zróżnicowanie wyników uczniów ze względu na wielkość miejscowości, w której znajduje się szkoła. Najwyższy średni wynik uzyskali uczniowie ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, najniższy natomiast uczniowie szkół wiejskich i w miastach do 20 tys. mieszkańców (CKE, Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2012). Problem dotyczy także województwa kujawsko-pomorskiego, w którym w ostatnich latach obserwuje się wyraźny spadek umiejętności z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Wg statystyk Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym. 2011/2012 w województwie kujawsko-pomorskim w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki wyniosły 23,8% przy średniej krajowej. 24,1%; a z zakresu przedmiotów przyrodniczych 48,62% przy średniej krajowej 50%. Ze wstępnych informacji o wynikach egzaminu gimnazjalnego w 2013 r. podanych przez CKE wynika, że najtrudniejsze były dla gimnazjalistów zadania wymagające umiejętności krytycznej analizy przebiegu doświadczenia, dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych oraz wymagając przeprowadzenia samodzielnego rozumowania matematycznego (CKE, Wstępne informacje o wynikach egzaminu gimnazjalnego w 2013 r., W-wa). Z danych GUS Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012 wynika, iż w województwie kujawsko-pomorskim w 2012 roku funkcjonowało 401 gimnazjów. Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego poprzez przedmiotowy projekt kontynuuje cykl działań zmierzających do wdrażania w gimnazjach systemu nakierowanego na pomoc uczniom zagrożonym wypadnięciem z systemu edukacji, osiągających najniższe wyniki w nauce, a także na stworzenie warunków rozwoju talentów związanych z kompetencjami kluczowymi wśród uczniów tego etapu edukacji. Efekty projektu będą miały swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w skuteczności działań mających na celu próbę zapobiegnięcia wypadnięciu uczniów z systemu szkolnictwa, wyrównywaniu szans edukacyjnych oraz zainteresowanie uczniów kształceniem w zakresie biologii, fizyki, matematyki oraz informatyki, co w konsekwencji wpłynie na wybór studiów i późniejszej drogi zawodowej.
Czy w projekcie został przewidziany w SRDP do realizacji wybór systemowy?	INNE	X	Jeżeli NIE należy uzasadnić	Zgodnie z Raportem KO w Bydgoszczy z realizacji planu nadzoru pedagogicznego w gimnazjum w niewystarczającym stopniu eksponowany jest system pracy z uczniem zdolnym, niewystarczające wyposażenie w nowoczesny sprzęt i środki do ćwiczeń i badań w przedmiotach przyrodniczych (fizyka, chemia, biologia). Zespół Strategiczny funkcjonujący przy Strategii Edukacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w którego skład wchodzi przedstawiciele Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, dyrektorzy szkół wszystkich szczebli kształcenia, samorządowcy, nauczyciele wszystkich szczebli kształcenia oraz związkowcy, zwrócił szczególną uwagę i zdiagnozował problem występujący na obszarach wiejskich związany z niepodejmowaniem kształcenia przez ucznia po gimnazjum. Prowadzi to do wypadnięcia z systemu szkolnictwa i braku perspektywy rozwoju intelektualnego i zawodowego w przyszłości. Istnieje więc potrzeba realizacji działań zmierzających do zapobiegania wypadnięciu uczniów z systemu szkolnictwa po gimnazjum, podwyższenia

kompetencji kluczowych z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych i ICT w obecnych programach rozwojowych szkół oraz podniesieniu wyników nauki w gimnazjum szczególnie w ramach przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, które obecnie plasują województwo kujawsko-pomorskie na jednym z ostatnich miejsc w porównaniu z innymi województwami.

Szczegółowe dane na ten temat zostaną pozyskane po zasięgnięciu opinii dyrektorów szkół oraz zespołów nauczycielskich, które opracują diagnozę sytuacji problemowej w placówce aspirującej do miana uczestnika niniejszego projektu. Należy zauważyć, że większość szkół na terenie regionu nie posiada programów rozwoju swojej placówki i dopiero realizacja wcześniejszych projektów systemowych wymogła wprowadzenie ww. dokumentów i wzrost świadomości dyrektorów oraz nauczycieli szkół o potrzebie programowania rozwoju swojej placówki. Niniejszy projekt pozwoli utrwalić powyższą tendencję.

Kujawsko-Pomorskie Centa Edukacji Nauczycieli, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wprowadzą formy doskonalenia nauczycieli na bazie rezultatów niniejszego projektu, tak aby wszyscy nauczyciele z regionu mogli skorzystać z wypracowanych materiałów i wiedzy nauczycieli uczestniczących w niniejszym projekcie. Ponadto szkoła, a konkretniej grupa nauczycieli danej placówki, która weźmie udział w projekcie będzie liderem swojego środowiska lokalnego i terytorialnego w kontekście powielenia przyjętych w projekcie rozwiązań i podwyższania kompetencji kluczowych w kolejnych placówkach metodą kaskadową. W związku z powyższym wypracowane w ramach projektu programy na stałe wpiszą się w działania wszystkich szkół województwa kujawsko-pomorskiego. Zostaną wprowadzone nowe elementy nauczania, wypracowany system pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Projekt będzie realizował programy rozwojowe szkół w zakresie: dodatkowych zajęć dydaktyczno – wyrównawczych oraz specjalistycznych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia, dodatkowych zajęć (pozaekcyjnych i pozaszkolnych) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych oraz rozszerzania oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, doradztwa i opieki pedagogiczno-psychologicznej dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym). Nastąpi także wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne. Nastąpią działania dotyczące informowania uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy. Pozwoli to na wzbogacenie wiedzy uczniów, umożliwienie samodzielnego wykonywania eksperymentów, ćwiczenie logicznego myślenia i rozwiązywania problemów, zachęcenie do podjęcia studiów związanych z naukami matematyczno-przyrodniczymi, fizycznymi, informatycznymi, wskazanie możliwych karier zawodowych (ze względu na rozwój regionu w zakresie innowacji jest widoczne zapotrzebowanie na specjalistów w dziedzinie nauk ścisłych) zachęcenie do udziału w olimpiadach i konkursach przedmiotowych z ww. przedmiotów. Jednym z celów szczegółowych Priorytetu IX jest zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia

ogólnego). Obszar wiejski charakteryzuje się słabym dostępem do ośrodków naukowo badawczych oraz niskim poziomem infrastruktury dydaktycznej.

Wszystkie szkoły uczestniczące w projekcie będą pochodziły z obszarów wiejskich.

Dzięki trybowi systemowemu Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego będzie miał możliwość oceny i ewaluacji projektu, co przyczyni się do wyłączenia wniosków na przyszłość w zakresie ukierunkowania działań związanych ze wsparciem uczniów w ramach ścieżki zawodowej dotyczącej nauk ścisłych. W ramach projektu powstanie program skierowany do dzieci i młodzieży, które są zagrożone wypadnięciem z systemu szkolnictwa gimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) Program obejmie 50 szkół z obszarów wiejskich. W ramach wdrożenia założeń programu będzie wykorzystana infrastruktura świetlic środowiskowych powstałych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, gdzie będą się odbywały zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów oraz opieki pedagogiczno-psychologicznej dla uczniów zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnictwa gimnazjalnego, dydaktyczno-wyrównawcze ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji kluczowych, ale także zajęcia rozwijające intelektualnie i praktycznie najzdolniejszych uczniów. Powyższe działanie pokazuje komplementarność Europejskiego Funduszu Społecznego z Europejskim Funduszem Rolnym na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Program dotyczący uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty będzie zalecany wszystkim dyrektorom szkół w województwie kujawsko-pomorskim przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy. Zajęcia z uczniami będą realizowane przez specjalistów charakteryzujących się doświadczeniem w pracy z uczniami z dziedziny dydaktyki, pedagogiki, psychologii oraz doradztwa zawodowego. Należy zauważyć, że celem pracy szkoły jest odkrywanie twórczych możliwości tkwiących w uczniu. Można to robić wieloma sposobami, pomocna w osiągnięciu tego celu jest zindywidualizowana oferta edukacyjna. Jedną z metod indywidualnej pracy jest tutoring. Jego istotą jest pełne wykorzystanie potencjału ucznia. Dialog pomiędzy doświadczonym autorytetem a poszukującym własnej drogi człowiekiem, wspomagający kreowanie wiedzy jej przekazywanie, doskonalenie kompetencji oraz określający możliwe kierunki indywidualnego rozwoju wraz z szansami i zagrożeniami będzie wykorzystany nie tylko w ramach zajęć służących rozwojowi kompetencji kluczowych, ale także w ramach zajęć służących zapobieganiu wypadnięciu uczniów gimnazjów z systemu szkolnictwa. Główne wyznaczniki tej metody to jej indywidualny charakter, sytuacyjność, praktyczność i kompleksowość wykorzystywanych narzędzi, podejście całościowe (holistyczne), oparcie na osobistej relacji, doświadczeniu i samoświadomości. Tutoring pozwoli na przewartościowanie celów i wspomóc samoświadomość ucznia, który nie chce być aktywnym elementem obowiązującego systemu edukacji przez co traci szansę na rozwój i osiągnięcie sukcesu zawodowego i społecznego w przyszłości.

Wsparciem w ramach projektu objętych zostanie 1500 uczniów gimnazjów (750K i 750M) z 50 szkół gimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego z obszarów wiejskich. Zgodnie z rekomendacją przedstawicieli Zespołu Strategicznego funkcjonującego przy Strategii Edukacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego odpowiedzialnych za sferę wyrównywania szans edukacyjnych uczniów ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, najbardziej optymalną liczbą szkół objętych wsparciem projektowym będzie 50 placówek. Wynika to z doświadczenia z wcześniej realizowanych systemowych projektów edukacyjnych poddanych monitoringowi przez

Zespół Strategiczny.

Zostanie wprowadzone kryterium dostępu dotyczące warunków, które będą musiały spełnić szkoły aspirujące do miana uczestników projektu. Szkoły będą musiały dostarczyć dane dotyczące osiąganych wyników z egzaminu gimnazjalnego oraz wyników cząstkowych uczniów z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych., dotychczasowe działania placówek w zakresie pracy z uczniem zdolnym, opieki pedagogiczno-psychologicznej, prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem świetlic środowiskowych oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego. Do projektu zostaną przyjęte szkoły z najslabszymi wynikami, w których nie realizowano powyższych działań lub realizowano w najmniejszym stopniu w porównaniu z innymi szkołami.

Realizacja projektu w trybie systemowym pozwoli także na wykorzystanie wyżej opisanej infrastruktury dydaktycznej do trwałego podniesienia poziomu kształcenia w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, a także na sprawną koordynację wszelkich działań związanych z realizacją projektu we wszystkich 50 szkołach i świetlicach środowiskowych, co nie byłoby możliwe do osiągnięcia w przypadku realizacji projektu w trybie konkursowym.

W każdej szkole zostanie wybrana grupa 30 uczniów w oparciu o wcześniej przeprowadzoną przez nauczycieli danego gimnazjum diagnozę sytuacji problemowej w obszarze niezadowolających i niskich wyników w nauce, możliwego wypadnięcia z systemu szkolnictwa, rozwijania kompetencji kluczowych wśród najzdolniejszej młodzieży. Zajęcia będą prowadzili nauczyciele ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych zwolnieniami, co jest częstszym zjawiskiem w mniejszych szkołach na obszarach wiejskich, zachowując kryterium najlepszego merytorycznego przygotowania do prowadzenia zajęć, a także pracownicy uczelni wyższych, eksperci rynku pracy oraz psychologowie i pedagodzy.

Monitoring zajęć i wdrażania założeń programu skierowanego do dzieci i młodzieży, wskazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty będą monitorowane przez organ nadzoru pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, co jest niespotykanym dotąd rozwiązaniem edukacyjnym.

W ramach projektu zostaną wypracowane:

- Program skierowany do dzieci i młodzieży, wskazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty;
- Program zajęć dla najzdolniejszych uczniów w ramach realizacji kompetencji kluczowych,;
- Program zajęć wyrównawczych dla uczniów osiągających najslabsze wyniki w nauce;

Programy rozwojowe przewidziane do realizacji w szkołach objętych wsparciem w ramach projektu będą kompleksowo odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze uczniów. Ponadto, programy rozwojowe kompleksowo i trwale przyczynią się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkół z uwagi na to, że każda szkoła, która zostanie objęta wsparciem w ramach projektu wypracuje lub zmodyfikuje swój program nauczania w taki sposób, aby została w nim ujęta systematyczna i ciągła realizacja zajęć dodatkowych z zakresu opisanego wyżej po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki wcześniej przeprowadzonej diagnozie sytuacji problemowej w danej szkole, wskazaniu problemów i sformułowaniu odpowiednich celów, a także dobraniu odpowiednich narzędzi w postaci konkretnych programów zajęć, będzie możliwe faktyczne wdrażanie programu rozwoju danej szkoły. Działania określone w programie rozwojowym przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych określonych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r.

		<p>w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) poprzez ukierunkowanie działań podejmowanych w projekcie na rozwój kompetencji kluczowych tj. kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne, informatyczne, ale także umiejętności uczenia się, kompetencji społecznych, inicjatywności i przedsiębiorczości. Działania planowane do realizacji w ramach niniejszego projektu przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych stanowiąc co najmniej 70% ogółu działań merytorycznych podejmowanych w projekcie. Ponadto, programy rozwojowe będą zawierały elementy zgodne z polityką edukacyjną państwa i województwa, zwłaszcza w zakresie tworzenia systemu edukacji powiązanego z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach.</p> <p>Założenia projektu odpowiadają założeniom Strategii Edukacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, której jednym z celów jest system edukacji powiązany z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach, w tym wyższa jakość kształcenia w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Wszystkie produkty będą dostępne w formie papierowej i elektronicznej z przeznaczeniem dla wszystkich szkół w regionie ze względu na ich przydatność w procesie kształcenia. Programy rozwojowe szkół uczestniczących w projekcie zostaną zmodyfikowane.</p>
Okres realizacji projektu		03.2014 – 08.2015
Kwota planowanych wydatków w projekcie		
w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)		ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)
500 000 PLN (75 000 PLN)		3 000 000 PLN (450 000 PLN)
Rezultaty (wskaźniki pomiaru celów projektu) planowane do osiągnięcia w ramach projektu		
w roku 2014		ogółem w projekcie
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczniów w województwie kujawsko-pomorskim, którzy uczestniczyli w dodatkowych zajęciach wyrównawczych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych 350, - Liczba grup utworzonych w ramach projektu - 50 - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie zajęć skierowanych na podwyższenie kompetencji kluczowych najzdolniejszych uczniów 250 - Liczba uczniów zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnictwa, które wzięły udział w projekcie - 50 - Liczba wytworzonych programów skierowanych do dzieci i młodzieży, wskazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty - 1; - Liczba wytworzonych programów zajęć dla najzdolniejszych uczniów w ramach realizacji kompetencji kluczowych - 1; - Liczba wytworzonych programów zajęć wyrównawczych dla uczniów osiągających najgorsze wyniki w nauce - 1; - Liczba form doskonalenia nauczycieli wypracowanych w ramach realizacji programów 		<ul style="list-style-type: none"> - Liczba gimnazjów które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania szkoły wiejskie: 50 - Liczba szkół, które wdrożyły programy rozwojowe wg wypracowanych programów zajęć dodatkowych - 50 - Liczba uczniów w województwie kujawsko-pomorskim, którzy uczestniczyli w dodatkowych zajęciach wyrównawczych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych 700, - Liczba grup utworzonych w ramach projektu - 50 - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie zajęć skierowanych na podwyższenie kompetencji kluczowych najzdolniejszych uczniów 500 - Liczba uczniów zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnictwa, które wzięły udział w projekcie - 100 - Liczba wytworzonych programów skierowanych do dzieci i młodzieży, wskazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty - 1; - Liczba wytworzonych programów zajęć dla najzdolniejszych uczniów w ramach realizacji kompetencji kluczowych - 1;

<p>powstałych w niniejszym projekcie - 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wytworzonych programów zajęć wyrównawczych dla uczniów osiagających najslabsze wyniki w nauce - 1; - Liczba form doskonalenia nauczycieli wypracowanych w ramach realizacji programów powstałych w niniejszym projekcie - 3 - Liczba uczniów, którzy podnieśli swoje umiejętności w zakresie języków obcych (mierzone wynikami egzaminów zewnętrznych w szkołach biorących udział w projekcie) - 250 <p>Udział kosztów osiągnięcia każdego z rezultatów w kwocie wydatków ogółem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba gimnazjów, które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach projektu – 50, w tym na obszarach wiejskich – 50 – 100% - Liczba szkół, które wdrożyły programy rozwojowe wg wypracowanych programów zajęć dodatkowych – 50 – 100% - Liczba uczniów w województwie kujawsko-pomorskim, którzy uczestniczyli w dodatkowych zajęciach wyrównawczych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych 700 – 45%, - Liczba grup utworzonych w ramach projektu – 50 – 100% - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie zajęć skierowanych na podwyższenie kompetencji kluczowych najzdolniejszych uczniów 500 – 35% - Liczba uczniów zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnictwa, które wzięły udział w projekcie – 100 – 10 % - Liczba wytworzonych programów skierowanych do dzieci i młodzieży, wskazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty – 1 – 35%; - Liczba wytworzonych programów zajęć dla najzdolniejszych uczniów w ramach realizacji kompetencji kluczowych – 1 – 35%; - Liczba wytworzonych programów zajęć wyrównawczych dla uczniów osiagających najslabsze wyniki w nauce – 1 – 35%; - Liczba form doskonalenia nauczycieli wypracowanych w ramach realizacji programów powstałych w niniejszym projekcie - 3 – 15%.
<p>Szczegółowe kryteria wyboru projektów</p>	<p>Kryteria oceny</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt jest skierowany do 50 szkół z obszarów wiejskich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, które osiągnęły najslabsze wyniki z egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno-przyrodniczej w roku szkolnym 2012/2013.

	Uzasadnienie	<p>Ze względu na specyfikę grupy docelowej oraz konieczność objęcia wsparciem szkół z najsłabszymi wynikami osiąganymi na egzaminie gimnazjalnym wprowadzone zostało niniejsze kryterium dostępu. Szkoły będą musiały dostarczyć dane dotyczące osiągniętych wyników z egzaminu gimnazjalnego oraz wyników częściowych uczniów z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, opisać dotychczasowe działania placówek w zakresie pracy z uczniem zdolnym, opieki pedagogiczno-psychologicznej, prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem świetlic środowiskowych oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego.</p> <p>Do projektu zostaną przyjęte szkoły z najsłabszymi wynikami, w których nie realizowano powyższych działań lub realizowano w najmniejszym stopniu w porównaniu z innymi szkołami.</p> <p>Należy zauważyć, że szkoła, a konkretniej grupa nauczycieli danej placówki, która weźmie udział w projekcie będzie liderem swojego środowiska lokalnego i terytorialnego w kontekście powielenia przyjętych w projekcie rozwiązań i podwyższania kompetencji kluczowych w kolejnych placówkach metodą kaskadową. W związku z powyższym wypracowane w ramach projektu programy na stałe wpiszą się w działania wszystkich szkół województwa kujawsko-pomorskiego. Zostaną wprowadzone nowe elementy nauczania, wypracowany system pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p> <p>Projekt ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych dlatego zdecydowano o skierowaniu go do szkół których uczniowie osiągają najsłabsze wyniki w nauce w województwie kujawsko-pomorskim.</p>
--	--------------	---

Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2014 r.

B2.2 PROJEKT PRZEWIDZANY DO REALIZACJI W TRYBIE SYSTEMOWYM	
Planowany tytuł projektu	Odkrywamy planety – zajęcia z kompetencji kluczowych
Nr i nazwa celu szczegółowego, w który wpisuje się dany projekt	
Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach projektu	<p>Programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia (z wyłączeniem działań dotyczących indywidualizacji nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych), (1) w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia (a) – doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym) (b) – programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki (c) – dodatkowe zajęcia (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych (d) – rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery) (e) – wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne (f) – wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania (g).
Beneficjent systemowy	Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

<p>Oczywistość została przewidziana w SzOP do realizacji w trybie systemowym?</p>	<p>TAK</p>	<p>Jeżeli NIE – należy uzasadnić</p>	<p>Najnowsze badania wskazują, że jakość edukacji jest, zarówno teraz, jak i w dalekiej perspektywie czasowej, jednym z najważniejszych czynników podnoszenia konkurencyjności terytorialnej (A. Gierczycka-Bednarek, Globalizacja, innowacja i konkurencyjność w procesie rozwoju regionów unijnych, Ekonomiczne problemy funkcjonowania współczesnego świata, Szczecin 2009). Ocena stanu edukacji w polskiej szkole wskazuje na potrzebę podniesienia poziomu kształcenia w tym obszarze, zwłaszcza w zakresie edukacji matematyczno – przyrodniczej. Głównym problemem polskiej edukacji jest nieskuteczne kształcenie kompetencji tj.: umiejętność analitycznego i syntetycznego myślenia, opisywania procesów i zjawisk, tworzenia i realizowania strategii rozwiązań problemów, stosowania zintegrowanej wiedzy w różnorodnych dziedzinach życia (Analiza przyczyn problemów w nauczaniu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, Wrocław 2010 r.). Wg raportu CKE z 2012 r. dotyczącego wyników egzaminów gimnazjalnych uczniowie najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność odczytywania, interpretacji, przetwarzania i wykorzystania informacji przedstawionych w formie wykresu lub diagramu; wykonywania obliczeń procentowych. Najgorzej uczniowie radzą sobie z zadaniami otwartymi, wymagającymi twórczego, niealgorytmicznego myślenia. Do słabych stron gimnazjalistów należy niski poziom umiejętności wykorzystania posiadanej wiedzy, szczególnie w sytuacji nietypowej. Ponadto, widoczne jest duże zróżnicowanie wyników uczniów ze względu na wielkość miejscowości, w której znajduje się szkoła. Najwyższy średni wynik uzyskali uczniowie ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, najniższy natomiast uczniowie szkół wiejskich i w miastach do 20 tys. Mieszkańców (CKE, Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2012). Problem dotyczy także woj. kuj.-pom., w którym w ostatnich latach obserwuje się wyraźny spadek umiejętności z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Wg statystyk OKE w Gdańsku wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szk. 2011/2012 w woj. kuj.-pom. w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki wyniosły 23,8% przy śr. kraj. 24,1%; a z zakresu przedmiotów przyrodniczych 48,62% przy śr. kraj. 50%. Ze wstępnych informacji o wynikach egz. gimnazjalnego w 2013 r. podanych przez CKE wynika, że najtrudniejsze były dla gimnazjalistów zadania wymagające umiejętności krytycznej analizy przebiegu doświadczenia, dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych oraz wymagając przeprowadzenia samodzielnego rozumowania matematycznego (CKE, Wstępne informacje o wynikach egz. gimn. w 2013 r., W-wa). Z badań własnych przeprowadzonych w ramach realizowanego projektu systemowego pn. „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne, Informatyczne, Astronomiczne” (PO KL, Priorytet IX, Działanie 9.1) polegających na przeprowadzeniu wywiadów kwestionariuszowych z nauczycielami 839 uczniów 37 szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego, podczas których nauczyciele oceniali wiedzę i umiejętności uczniów z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych wynika, że zaobserwowali oni, iż uczniowie opanowali w większości treści podstawowe, ale nie radzili sobie z treściami bardziej zaawansowanymi. Wskazywali także na brak umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce, a także brak umiejętności łączenia różnych fragmentów wiedzy w całość oraz posługiwania się pojęciami. Braki te potęguje niska motywacja do samodzielnej pracy i do eksperymentowania. Ponadto, przeprowadzone zostały równoległe badania wśród uczniów. W badaniu, którym objęto 839 uczniów wykorzystano metodę ankietową. Uczniowie w swoich</p>
---	------------	--------------------------------------	--

samoocenach potwierdzili opinie nauczycieli. Podkreślali, że treści podstawowe z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych opanowali w stopniu zadowalającym, natomiast poziom opanowania przez siebie treści zaawansowanych ocenili jako słaby. Podobnie jak nauczyciele zwrócili też uwagę na niedostateczne umiejętności stosowania fachowych pojęć oraz przekładania teorii na praktykę. Niska jakość kształcenia w zakresie przedmiotów mat.-przyrodniczych przekłada się na wyniki matur oraz na małą popularność przedmiotów tj. fizyka i astronomia czy informatyka wśród przedmiotów wybieranych na egzaminie maturalnym. Na poziomie ogólnopolskim w ramach matury z matematyki najtrudniejsze okazały się zadania, w których zdający mieli się wykazać umiejętnością przeprowadzenia rozumowania składającego się z niewielkiej liczby kroków- zadanie, w którym zdający mieli uzasadnić prawdziwość nierówności algebraicznej oraz przeprowadzić krótki dowód geometryczny. Jeśli chodzi o przedmioty wybierane przez maturzystów największą popularnością wśród zdających cieszyły się egzaminy z geografii (76 683 osoby), biologii (65 246 osób) oraz wiedzy o społeczeństwie (58 372 osoby), najmniejszą natomiast egzaminy z fizyki i astronomii (32 920 osób), historii (21 119 osób) i informatyki (3 799 osób) (CKE, Osiągnięcia maturzystów w 2012 r, Warszawa, 2012). Ze wstępnych informacji na temat wyników egzaminów maturalnych w maju 2013 r. wynika, że maturzyści najczęściej wybierali egzamin z Wiedzy o społeczeństwie (29 572 osoby na poziomie podstawowym), dużo mniejszą popularnością cieszyła się fizyka i astronomia (16 832 osób na poziomie podstawowym). Niezadowalające efekty kształcenia w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych rodzą konieczność przeciwdziałania niekorzystnym tendencjom i stworzenia systemu edukacji powiązanego z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Nowoczesne społeczeństwo w coraz większym stopniu będzie uzależnione od infrastruktury technologicznej. Rozwój i utrzymanie jego tempa wymaga najwyższej jakości kadr inżynierskich, nie tylko informatyków, ale także inżynierów innych specjalności. Z danych GUS Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2011/2012 wynika, iż w województwie kujawsko-pomorskim w 2012 roku funkcjonowało 401 szkół gimnazjalnych oraz 145 szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych).

W województwie kujawsko-pomorskim dominuje tradycyjny sposób nauczania, który nie angażuje aktywności ucznia, jego doświadczenia, wiedzy zdobytej poza szkołą (szczególnie za pośrednictwem mediów cyfrowych), nie inicjuje kreatywności i raczej ma charakter dyfuzji biernej. Rozwój cywilizacji natomiast wymaga aktywnej dyfuzji wiedzy wykorzystującej media cyfrowe. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy jest projekt mający na celu wypracowanie czterech innowacyjnych programów zajęć w kujawsko-pomorskich szkołach.

Kluczowa jest rola samorządu jako generatora i realizatora nowych koncepcji. Z uwagi na opóźnienia infrastrukturalne wielu szkół oraz niedostateczne wyposażenie bazy dydaktycznej uczniowie nie mają możliwości samodzielnego przeprowadzania eksperymentów fizycznych, chemicznych oraz biologicznych zapisanych w podstawie programowej nauczania w gimnazjum oraz szkole ponadgimnazjalnej. Wpływa to w bezpośredni sposób na dalece niezadowalającą ilość uczniów zainteresowanych przedmiotami ścisłymi. W województwie kujawsko-pomorskim brakuje miejsc, w których uczniowie gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych mieliby możliwość przeprowadzania eksperymentów, doświadczeń czy badań naukowych. Z tego punktu widzenia projekt przyczynia się do osiągnięcia celu szczegółowego nr 2

PO KL „Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)”.

Wsparciem w ramach projektu objętych zostanie 300 uczniów (150K i 150M) z 30 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne z województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 150 uczniów (75K i 75M) z obszarów wiejskich.

Projekt polega na rozwinięciu oferty zajęć pozalekcyjnych o niestosowane dotąd rozwiązania związane z kompetencjami kluczowymi. Projekt pt: „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne, Informatyczne i Astronomiczne” dotyczy zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczycieli fizyki i astronomii z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu astronomicznego i Astrobaz. Był elementem systemowego rozwiązania polegającego na rozszerzeniu oferty i realizacji części podstawy programowej w zakresie fizyki i astronomii. Kolejnym krokiem jest stworzenie i wdrożenie modelu uczeń – nauczyciel – naukowiec w zakresie realizacji kompetencji kluczowych dotyczących fizyki, astronomii, informatyki, optyki oraz nauk przyrodniczych z wykorzystaniem stacji pogody będących na wyposażeniu Astrobaz. Zaangażowanie takich instytucji jak NASA, ESA, Stowarzyszenie Mars Society, z którymi będą współpracować uczniowie kujawsko-pomorskich szkół pozwoli na wzmocnienie procesu badawczego ucznia i praktyczne zastosowanie wiedzy zdobytej w ww. projekcie. Projekt przewiduje także zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego skierowane do wszystkich uczniów biorących udział w projekcie ze względu na plan stworzenia ścieżki edukacyjno-zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim związanej z astronomią. W regionie funkcjonuje największy w kraju radioteleskop w Obserwatorium Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Piwnicach pod Toruniem. Mamy sieć 14 obserwatoriów astronomicznych Astrobaza Kopernik, Planetarium w Toruniu i Grudziądzu, a także obserwatoria szkolne w Bydgoszczy, Włocławku czy amatorskie w Niedźwiadach. Na tzw. mapie drogowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest wpisana inwestycja związana z budową największego na świecie radioteleskopu w Borach Tucholskich, którego liderem jest UMK w Toruniu. W związku z powyższym istnieje potencjał instytucjonalny, który może w przyszłości wykorzystać rezultaty stworzenia ścieżki edukacyjno-zawodowej związanej z astronomią. Zajęcia będą skierowane i udostępnione w 50% dla uczniów z obszarów wiejskich i nie mającym na co dzień dostępu do Astrobaz. Sprzęt będący na wyposażeniu Astrobaz będzie używany do realizacji zajęć z uczniami pochodzącymi spoza szkół, przy których funkcjonują obserwatoria astronomiczne. Sprzęt Astrobaz będzie mógł być wykorzystywany przez szkoły wiejskie również po zakończeniu projektu. Trwałym rezultatem i wartością dodaną realizacji projektu systemowego będzie stworzenie platformy e-learningowej w ramach której uczniowie i nauczyciele będą podwyższać swoje kompetencje i umiejętności w zakresie informatyki, fizyki, astronomii i nauk przyrodniczych z wykorzystaniem cyfrowych stacji pogody, a także opracowanie czterech innowacyjnych programów zajęć z elementami astronomii, informatyki oraz nauk matematyczno-przyrodniczych, które będą mogły być wykorzystane i wdrożone we wszystkich szkołach województwa kujawsko-pomorskiego. Poszukiwanie planet pozasłonecznych, badanie powierzchni Marsa i Księżyca, badanie struktury Wszechświata to obecnie czołowe badania astrofizyczne. Projekt nie ma na celu wsparcia szkół, przy których są astrobazy. Uczniowie, którzy będą uczestniczyć w projekcie

będą pochodzić ze szkół województwa kujawsko-pomorskiego, a nie tylko ze szkół, przy których są astrobazy. Będzie natomiast wykorzystana infrastruktura obserwatoriów astronomicznych, która powstała w ramach projektu z działania 3.1 Rozwój infrastruktury edukacyjnej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, co stanowi komplementarność między programami i funduszami.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego stworzył trwały mechanizm funkcjonowania Astrobaz. Lokalni koordynatorzy są zatrudnieni przez dyrektorów szkół, przy których znajdują się te obiekty. Ze środków jednostek samorządu terytorialnego finansowana jest konserwacja i amortyzacja sprzętu astronomicznego oraz bieżące prace remontowe. Środki EFS mają służyć jedynie rozwojowi uczniów w ramach tego unikatowego projektu w kontekście realizacji typu projektu związanego z realizacją dodatkowych zajęć (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych oraz wdrożeniem nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne. Mają też doprowadzić do rozwoju dydaktyki nastawionej na badania i analizę, której jak wskazują dane zaprezentowane wcześniej, w szkołach brakuje. I właśnie w kontekście przydatności nauk ścisłych w późniejszym życiu należy upatrywać możliwości w przezwyciężaniu problemów z przygotowaniem młodzieży i dorosłych do życia społecznego, a szczególnie do funkcjonowania na rynku pracy.

W ramach projektu powstanie program szkoleniowy dla nauczycieli, który trwale przyczyni się do podniesienia jakości nauczania fizyki, astronomii i nauk matematyczno-przyrodniczych w województwie kujawsko-pomorskim.

Kujawsko-Pomorskie Centra Edukacji Nauczycieli w Toruniu, Bydgoszczy oraz Włocławku, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wprowadzą do swojej oferty metodycznej kurs polegający na realizacji wypracowanego w ramach niniejszego projektu programu. Kurs będzie finansowany w ramach odpisu 1% zgodnie z zapisami Karty Nauczyciela ze środków na doskonalenie nauczycieli, którymi dysponuje każda gmina w Polsce. Dzięki realizacji obserwacji za pomocą teleskopów i przetwarzanie danych z tych obserwacji oraz stacji pogody za pomocą platformy e-learningowej każda szkoła w województwie będzie mogła rozpocząć wdrażanie ww. modelu na zajęciach dodatkowych po zakończeniu realizacji niniejszego projektu. W ten sposób będą rozwijane kompetencje kluczowe związane z astronomią, informatyką, fizyką, optyką oraz naukami przyrodniczymi wśród innych uczniów nie będących uczestnikami niniejszego projektu.

W ten sposób dostęp do wypracowanych w ramach projektu rezultatów oraz współpracy z ESA czy NASA będą mieli wszyscy uczniowie w województwie kujawsko-pomorskim. Takie działanie pozwoli na wyrównanie szans edukacyjnych uczniów w województwie kujawsko-pomorskim, co wpisuje się w cel szczegółowy . 2 PO KL dla Priorytetu IX.

Realizacja projektu w trybie systemowym pozwoli także na wykorzystanie wyżej opisanej infrastruktury dydaktycznej do trwałego podniesienia poziomu kształcenia w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, a także na sprawną koordynację wszelkich działań związanych z realizacją projektu we wszystkich 30 szkołach, co nie byłoby możliwe do osiągnięcia w przypadku realizacji projektu w trybie konkursowym. Uczniowie województwa kujawsko-

pomorskiego otrzymają niepowtarzalną możliwość realizacji obserwacji metodą naukową i podjęcia współpracy z Narodową Agencją Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej NASA w Stanach Zjednoczonych oraz Europejską Agencją Kosmiczną. Będzie to możliwe tylko w trybie systemowym dzięki nawiązaniu współpracy Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z przedstawicielami NASA i innych instytucji.

Stworzenie specjalistycznej, obserwacyjnej platformy dedykowanej dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pozwoli po raz pierwszy w Polsce zawiązać współpracę między polskimi uczniami a instytucjami takimi jak NASA czy ESA. Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął kroki w celu podpisania wieloletniego porozumienia z międzynarodowymi instytucjami astronomicznymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego celem wdrażania rezultatów niniejszego projektu we wszystkich szkołach województwa kujawsko-pomorskiego. Inicjowanie tej współpracy przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wynika z wykorzystania potencjału technicznego, rzeczowego oraz doświadczenia i kompetencji kadry realizującej projekty edukacyjne od 2007 roku.

Zespół Strategiczny funkcjonujący przy Strategii Edukacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w którego skład wchodzi przedstawiciele Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, dyrektorzy szkół, samorządowcy, nauczyciele wszystkich szczebli kształcenia oraz związkowcy, zwrócił szczególną uwagę i zdiagnozował brak uwzględnienia potrzeby realizacji działań zmierzających do podwyższenia kompetencji kluczowych z zakresu astronomii, fizyki, informatyki, optyki i nauk przyrodniczych w obecnych programach rozwojowych szkół. Należy zauważyć, że większość szkół na terenie regionu nie posiada programów rozwoju swojej placówki i dopiero realizacja wcześniejszych projektów systemowych wymogła wprowadzenie ww. dokumentów i wzrost świadomości dyrektorów oraz nauczycieli szkół o potrzebie programowania rozwoju swojej placówki. Niniejszy projekt wytycza nową ścieżkę postrzegania kompetencji kluczowych. Kujawsko-Pomorskie Centra Edukacji Nauczycieli, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wprowadzą formy doskonalenia nauczycieli na bazie rezultatów niniejszego projektu, tak aby wszyscy nauczyciele z regionu mogli skorzystać z wypracowanych materiałów i wiedzy nauczycieli uczestniczących w niniejszym projekcie. Ponadto szkoła, a konkretniej grupa nauczycieli danej placówki, która weźmie udział w projekcie będzie liderem swojego środowiska lokalnego i terytorialnego w kontekście powielenia przyjętych w projekcie rozwiązań i podwyższania kompetencji kluczowych w kolejnych placówkach metodą kaskadową. W związku z powyższym wypracowane w ramach projektu programy na stałe wpiszą się w działania wszystkich szkół województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto, rozwiązanie systemowe zagwarantuje równomierne i dopasowane do potrzeb poszczególnych uczniów szkół wydatkowanie środków finansowych w ramach projektu, co z kolei zapewni odpowiedni poziom osiągnięcia wskaźników założonych w projekcie.

W ramach projektu zrealizowane zostaną innowacyjne zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych tj. kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne, informatyczne, ale także umiejętności uczenia się, kompetencje społecznych, inicjatywności i przedsiębiorczości.

Uczniowie zrekrutowani do uczestnictwa w zajęciach dodatkowych będą stanowili grupę badawczą – astro-team. W każdej z 30 szkół powstanie 1 astro-team. Wszystkie

astro-teamy będą stanowiły Ligę Astronomiczną. Zajęcia będą prowadzili czynni nauczyciele z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, którzy posiadają udokumentowaną wiedzę z zakresu zagadnień związanych z naukami matematyczno-przyrodniczymi, informatyką, astronomią czy optyką oraz umiejętności z zakresu obsługi sprzętu astronomicznego, stacji pogody będącego wyposażeniem obserwatoriów. Uczniowie działający w ramach astro-teamów będą prowadzili własne projekty badawcze z wykorzystaniem specjalistycznych metod badawczych. Dzięki temu nastąpi wdrożenie ucznia do wejścia w rolę obserwatora-badacza, który pod opieką nauczyciela będzie mógł realizować samodzielne projekty obserwacyjne. Wykorzystanie platformy e-learningowej pozwoli na podniesienie umiejętności informatycznych uczniów, korelację działań pracowników naukowych, którzy będą sprawowali opiekę merytoryczną nad realizowanym projektami badawczymi; nauczycielami oraz uczniami. Przyczyni się także do podniesienia umiejętności informatycznych uczniów i nauczycieli biorących udział w projekcie.

Wyniki pracy przysyłane będą odpowiedzialnym za poszczególne programy instytucjom.

W ramach projektu zostaną wypracowane:

- cztery innowacyjne programy zajęć z wykorzystaniem platformy dotyczące realizacji czterech międzynarodowych programów astronomicznych z elementami nauk matematyczno-przyrodniczych,
- program szkoleniowy dla nauczycieli,
- kurs metodyczny dla nauczycieli z zakresu realizacji czterech innowacyjnych programów zajęć,
- platforma e-learningowa
- ścieżka edukacyjno-zawodowa w województwie kujawsko-pomorskim związana z astronomią.

Programy rozwojowe przewidziane do realizacji w szkołach objętych wsparciem w ramach projektu będą kompleksowo odpowiadały na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze uczniów. Ponadto, programy rozwojowe kompleksowo i trwale przyczynią się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkół z uwagi na to, że każda szkoła, która zostanie objęta wsparciem w ramach projektu wypracuje lub zmodyfikuje swój program nauczania w taki sposób, aby została w nim ujęta systematyczna i ciągła realizacja innowacyjnych zajęć dodatkowych z zakresu zaawansowanej astronomii po zakończonym projekcie.

Trwałość projektu gwarantuje także przeszkolenie w ramach projektu kadry dydaktycznej, która będzie mogła realizować tego typu zajęcia nie tylko z obecnymi, ale także z przyszłymi uczniami danej szkoły, a co za tym idzie, nastąpi trwałe rozszerzenie oferty edukacyjnej danej szkoły, która będzie dopasowana do potrzeb lokalnego rynku pracy. Wyszukani nauczyciele liderzy przełożą swoją wiedzę kolejnym nauczycielom z kujawsko-pomorskich szkół na zasadzie kaskady.

Cele, rezultaty i działania zostaną określone w projekcie już na etapie aplikowania. Działania określone w programie rozwojowym przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych określonych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) poprzez ukierunkowanie działań podejmowanych w projekcie na rozwój kompetencji kluczowych tj. kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne, informatyczne, ale także umiejętności uczenia się, inicjatywności i będą one stanowić co najmniej 70%

		<p>ogółu działań merytorycznych podejmowanych w projekcie. Ponadto, programy rozwojowe będą zawierały elementy zgodne z polityką edukacyjną państwa i województwa, zwłaszcza w zakresie tworzenia systemu edukacji powiązanego z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach.</p> <p>Założenia projektu odpowiadają założeniom Strategii Edukacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, której jednym z celów jest system edukacji powiązany z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach, w tym wyższa jakość kształcenia w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Działaniami umożliwiającymi osiągnięcie tego celu jest stworzenie systemu działań mających na celu zainteresowanie uczniów kształceniem w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych i technicznych. Podobne założenia zawarto w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020, której jednym z kierunków działań jest Rozwój edukacji doświadczalnej nauk ścisłych na wszystkich poziomach kształcenia.</p> <p>Wszystkie produkty będą dostępne w formie papierowej i elektronicznej z przeznaczeniem dla wszystkich szkół w regionie ze względu na ich przydatność w procesie kształcenia. Programy rozwojowe szkół uczestniczących w projekcie zostaną zmodyfikowane.</p> <p>Na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu powstanie zakładka z przykładami dobrych praktyk, z której każda szkoła będzie mogła zobaczyć zmodyfikowane programy rozwoju i zastosować te same rozwiązania u siebie.</p>
Okres realizacji projektu		04.2014-06.2015
Kwota planowanych wydatków w projekcie		
w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)		ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)
557 880 PLN (83 682 PLN)		929 800 PLN (139 470 PLN)
Rezultaty (wskaźniki pomiaru celów projektu) planowane do osiągnięcia w ramach projektu		
w roku 2014		ogółem w projekcie
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba astro-teamów, utworzonych w ramach projektu, stanowiących Ligę Astronomiczną – 30 - Liczba szkół, które wdrożyły programy rozwojowe wg wypracowanych programów innowacyjnych zajęć z astronomii i fizyki z elementami nauk matematyczno-przyrodniczych w ramach projektu – 30 - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie 4 programów innowacyjnych zajęć dodatkowych - 300 - Liczba nauczycieli, objętych wsparciem w ramach programu szkoleniowego umożliwiającego wdrożenie innowacyjnych form nauczania w szkołach – 56 		<ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania – 30, w tym na obszarach miejskich – 15, na obszarach wiejskich – 15. - Liczba szkół, które wdrożyły programy rozwojowe wg wypracowanych programów innowacyjnych zajęć z astronomii i fizyki z elementami nauk matematyczno-przyrodniczych w ramach projektu – 30 - Wzrost średnich wyników egzaminów gimnazjalnych z matematyki i przedmiotów przyrodniczych o 5% w stosunku do 2013 r. w szkołach objętych projektem. - Liczba szkół, które uczestniczyły w stworzeniu ścieżki edukacyjno-zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim związanej z astronomią – 30 - Liczba astro-teamów, utworzonych w ramach projektu, stanowiących Ligę Astronomiczną – 30 - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie 4

	<p>programów innowacyjnych zajęć dodatkowych – 300</p> <ul style="list-style-type: none">- Liczba nauczycieli, objętych wsparciem w ramach programu szkoleniowego umożliwiającego wdrożenie innowacyjnych form nauczania w szkołach – 56 <p>Udział kosztów osiągnięcia każdego z rezultatów w kwocie wydatków ogółem:</p> <ul style="list-style-type: none">- Liczba szkół (gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały programy rozwojowe w ramach projektu – 30, w tym na obszarach miejskich – 15, na obszarach wiejskich – 15 – 45%- Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie czterech programów innowacyjnych zajęć dodatkowych – 300 – 45%- Liczba uczniów pochodzących z terenów wiejskich objętych wsparciem w zakresie czterech programów innowacyjnych zajęć dodatkowych – 150 – 50 %- Liczba nauczycieli, objętych wsparciem w ramach programu szkoleniowego umożliwiającego wdrożenie innowacyjnych form nauczania w szkołach – 56 – 10%- Liczba szkół, które uczestniczyły w stworzeniu ścieżki edukacyjno-zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim związanej z astronomią – 30 – 100%	
Szczegółowe kryteria wyboru projektów	Kryteria dostępu	
	2.	
	Uzasadnienie	
	3.	
	Uzasadnienie	
	4.	
	Uzasadnienie	

Poddziałanie 9.1.3

Projekty, których realizacja jest kontynuowana

B1.1 PROJEKT REALIZOWANY W TRYBIE SYSTEMOWYM				
Nr umowy z KSiF i tytuł projektu	POKL.09.01.03-04-001/13 Zdolni na start – IV edycja			
Beneficjent Systemowy	Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego			
Okres realizacji projektu	06.2013 - 06.2015			
Kwota poniesionych/planowanych wydatków w projekcie				
w roku 2013 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2015 (w tym krajowy wkład publiczny)	ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)	
858 430,00 PLN (128 764,50 PLN)	2 342 069,00 PLN (351 310,35 PLN)	1 478 296,00 PLN (221 744,40 PLN)	4 678 795,00 PLN (701 819,25 PLN)	

KARTA DZIAŁANIA 9.4

Projekty, których realizacja jest kontynuowana

B1.1 PROJEKT REALIZOWANY W TRYBIE SYSTEMOWYM				
Nr umowy z KSi i tytuł projektu		POKL.09.04.00-04-001/13 „Klucz do uczenia się II edycja - Profesjonalny nauczyciel gwarancją jakości edukacji”		
Beneficjent systemowy		Kujawsko – Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu Partnerzy projektu: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku		
Okres realizacji projektu		07.2013-06.2015		
Kwota poniesionych/planowanych wydatków w projekcie				
w roku 2013 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)	w roku 2015 (w tym krajowy wkład publiczny)	ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)	
1 497 939,52 PLN (224 690,93 PLN)	2 837 019,20 PLN (425 552,88 PLN)	985 310,48 PLN (147 796,57 PLN)	5 320 269,20 PLN (798 040,38 PLN)	

Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2014 r.

B2.1 PROJEKT PRZEWIDZIANY DO REALIZACJI W TRYBIE SYSTEMOWYM			
Planowany tytuł projektu	„Coaching i tutoring, w stronę nowoczesnej pracy dydaktycznej”		
Nr i nazwa celu szczegółowego, w który wpisuje się dany projekt			
Typ/typy projektów (oprac.) przewidziane do realizacji w ramach projektu	studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące oraz inne formy podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć (1)		
Beneficjent systemowy	Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu		
Czy typ projektu został przewidziany w SzOP do realizacji w trybie systemowym?	TAK		<p>Realizacja projektu w trybie systemowym jest działaniem nastawionym na praktyczne rozwiązanie problemu jakości nauczania języków obcych przy współudziale środowisk edukacyjnych województwa kujawsko – pomorskiego. Ponadto realizacja projektu w trybie systemowym przyniesie następujące korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracując w grupach mieszanych (nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych) wymienia się doświadczeniami, przedyskutują i zaplanują własną pracę dydaktyczną skierowaną na realizację podstawy programowej – wpłynie to na konsolidację środowisk edukacyjnych oraz podniesienie efektów kształcenia i wychowania, – realizację zadań, których w trybie konkursowym nie można by zrealizować np. związanych z budowaniem sieci doskonalenia zawodowego dla nauczycieli języków obcych w województwie kujawsko – pomorskim, – projekt przyczyni się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkół, których nauczyciele wezmą w nich udział, – formuła projektu systemowego zapewni odpowiedni poziom merytoryczny prowadzonych zajęć, wprowadzi nowatorskie rozwiązania dotyczące nauczania języków obcych z wykorzystaniem cyfryzacji jako narzędzia wspomagającego proces edukacyjny na każdym etapie kształcenia, – działania projektowe poprzez wprowadzenie nowoczesnych technologii ICT w nauczaniu języków obcych wzbogacą warsztat pracy nauczycieli również o materiały digitalizowane podczas realizacji poszczególnych części projektu; działania wpłyną nie tylko na poprawę warsztatu nauczycieli, ale dadzą wymierny rezultat w podnoszeniu wyników egzaminów zewnętrznych. <p>W ostatnich latach pogłębia się niekorzystna sytuacja związana z wynikami uzyskiwanymi przez uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko – pomorskiego na egzaminach zewnętrznych z języków obcych. Na podstawie sprawozdań Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz informacji uzyskanej z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy dotyczących wyników egzaminów gimnazjalnych oraz maturalnych z języków obcych za lata 2010 -2013 można wyciągnąć wnioski, że</p>
	NIE	x	

województwo kujawsko-pomorskie zajmuje jedno z końcowych miejsc w skali całego kraju (16 województw) tj.: 2010 r.

Sprawdzian gimnazjalny: j. angielski 15 miejsce, j. niemiecki 15 miejsce,

Egzamin maturalny: j. angielski-8 miejsce 2011 r.

Sprawdzian gimnazjalny: j. angielski 16 miejsce, j. niemiecki 15 miejsce,

Egzamin maturalny: j. angielski-9 miejsce 2012 r.

Sprawdzian gimnazjalny: j. angielski podstawowy 15 miejsce, Egzamin maturalny: j. angielski – 14 miejsce.

2013 r.

Sprawdzian gimnazjalny: j. angielski podstawowy 14 miejsce, Egzamin maturalny: j. angielski – 13 miejsce (wynik średni).

Uwzględniając wyniki z pozostałych języków obcych województwo kujawsko-pomorskie osiąga wyniki poniżej średniej krajowej.

W związku z powyższym niezbędnym jest podniesienie jakości kształcenia językowego w szkołach województwa kujawsko – pomorskiego na wszystkich jego etapach.

Strategia Edukacji województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2008-2013 wskazuje następujące problemy kluczowe w obszarze efektywnego i sprawnego systemu nauczania języków obcych:

- zapewnienie wykwalifikowanej kadry do nauczania języków obcych na wszystkich etapach edukacji
- nauczanie języka angielskiego na wszystkich etapach kształcenia i we wszystkich szkołach
- zapewnienie warunków organizacyjnych i bazowych do nauczania języków obcych
- zorganizowanie sieci doradztwa zawodowego dla nauczycieli języków obcych

Nauczyciele kształcący młodzież w zakresie języków obcych powinni posiadać nie tylko niezbędną wiedzę merytoryczną, ale również odpowiednie umiejętności pedagogiczne. Zawód nauczyciela wymaga ciągłej ewaluacji metod nauczania i podejmowania działań zmierzających do planowania własnej pracy dydaktycznej ukierunkowanej na realizację podstawy programowej. Niestety wielu nauczycieli nie stać na indywidualne podnoszenie swoich kwalifikacji, nierzadko też działania te postrzegane są jako zewnętrzny przymus, a nie potrzeba rozwoju zmierzającego do osiągnięcia wspólnych celów. Projekt wpisuje się w cel szczegółowy nr 4 PO KL „Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich.”

Departament Edukacji i Sportu w Toruniu posiada doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W latach 2010-2013 realizował projekt systemowy pn. „Program Indywidualizacji Procesu Nauczania i Wychowania uczniów klas I-III Szkół Podstawowych w Województwie Kujawsko-Pomorskim” w ramach POKL Poddziałanie 9.1.2. Projekt polegał na wyrównaniu szans edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty. W ramach projektu objęto wsparciem 39 371 dzieci z 471 szkół podstawowych w ramach 113 jednostek samorządu terytorialnego będących partnerami projektu. Łączna wartość projektu 23 110 578,50 zł. DES zrealizował inny projekt systemowy pn. „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne i Informatyczne” w ramach poddziałania 9.1.2 Priorytet IX POKL 2007-2013. W ramach projektu objęto wsparciem prawie 5000 uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Wartość projektu wynosiła 689 490 zł. Projekt miał na celu nabycie przez uczniów woj. kuj.-pom. wiedzy z zakresu edukacji matematycznej, informatycznej, fizycznej i astronomicznej. W drugiej edycji projektu objęto

wsparciem 800 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, głównym celem była modyfikacja programów rozwojowych szkół poprzez zajęcia pozalekcyjne dla uczniów, ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych co przyczyniło się do podniesienia umiejętności uczniów w późniejszym funkcjonowaniu na rynku pracy. Wartość projektu 1 000 000,00 zł.

Grupę docelową w projekcie stanowią nauczyciele języków obcych szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jest 5919 nauczycieli języków obcych w tym 3770 uczących języka angielskiego, 1481 – język niemiecki, 610 – język rosyjski, 157 – język francuski, 42 – język hiszpański, 16 – język włoski.

W ramach projektu zaplanowanych jest kilka działań.

Ponadto w ramach projektu zaplanowano:

- 1) Coaching (opieka merytoryczna nad nauczycielem), każdy nauczyciel – uczestnik projektu będzie miał swojego coacha (opiekun), który wspomaga go w rozwoju warsztatu zawodowego. Coach będzie pracował w grupach po 2 do 5 nauczycieli.
- 2) Opracowanie autorskiego programu nauczania w ramach zajęć pozalekcyjnych (scenariuszy zajęć). Każdy nauczyciel opracowuje i zrealizuje autorski program nauczania dla prowadzonych przez siebie zajęć pozalekcyjnych w zakresie co najmniej 12 godzin lekcyjnych.
- 3) Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w oparciu o autorski program nauczania
- 4) Superwizja zajęć prowadzona przez coacha. Nauczyciele będą objęci superwizją przez swoich coachów (opiekunów) podczas prowadzonych przez siebie zajęć wg autorskiego programu nauczania, a także nauczyciele będą brać udział jako obserwatorzy w zajęciach prowadzonych przez innych uczestników projektu. Działania te wzmocnią współpracę i wymianę doświadczeń pomiędzy uczestnikami w najistotniejszym, praktycznym aspekcie realizacji procesu podnoszenia jakości nauczania.
- 5) Warsztaty metodyczne – każdy nauczyciel będzie uczestniczył w dodatkowych formach wsparcia – warsztatach metodycznych:
 - w zakresie przygotowania autorskiego programu nauczania
 - ewaluacja własnego warsztatu pracy mając na względzie osiągnięte efekty nauczania wyrażone wynikami egzaminów zewnętrznych,
 - ocenianie ucznia wspierające go w rozwoju (uczący się zapoznają się z zasadami takiego oceniania i przygotowują się do stosowania ich w swojej pracy dydaktycznej),
 - zagadnienie stosowania przez nauczycieli w praktyce szkolnej technologii informacyjno – komunikacyjnych, planowanie sposobów zastosowania jej dla własnego rozwoju zawodowego oraz w procesie dydaktycznym,
 - w zakresie tutoringu
 - inny zakres – indywidualnie dobrany wg potrzeb nauczyciela (może przybrać formę kursu doskonalącego, szkoleniowego lub studiów podyplomowych) poprzez konsultację z coachem.
- 6) Każdy nauczyciel obejmie opieką jako tutor grupę od 2 do 5 uczniów ze szkoły w której pracuje, ale wobec uczniów, których nie uczy bezpośrednio (zgoda dyrektora szkoły, zgoda rodziców, kryteria doboru uczniów) i odbędzie co najmniej 30 godzin spotkań z

			<p>uczniami objętymi jego opieką.</p> <p>7) Seminaria prowadzone przez pracowników naukowych z zakresu dydaktyki ogólnej i szczegółowej, socjologii edukacji.</p> <p>8) Studyjne wyjazdy zagraniczne – bardzo ważnym elementem podnoszenia jakości kształcenia jest transfer wiedzy i poszukiwanie modelowych rozwiązań w różnych krajach europejskich; uczestnicy powinni wymienić się z partnerami zagranicznymi swoimi doświadczeniami i dobre praktyki w zakresie możliwym do realizacji wdrożyć na gruncie lokalnym.</p> <p>9) Platforma edukacyjna z dostępem dla nauczycieli (uczestników) do materiałów edukacyjnych – multimedialnych samokształceniowych materiałów metodycznych, przeprowadzanie lekcji e-learningowych, udzielanie porad on-line.</p> <p>10) Konferencja naukowa dot. nowoczesnych form pracy dydaktycznej, prezentująca dokonania projektowe, a także będąca wymianą wiedzy i doświadczeń pomiędzy uczestnikami: nauczycielami oraz pracownikami naukowymi (łączenie wiedzy naukowej z praktyką pedagogiczną).</p> <p>11) Publikacja naukowa zawierająca materiały pokonferencyjne, a także scenariusze zajęć przygotowane przez nauczycieli oraz wyniki badań ewaluacyjnych zrealizowanych w ramach projektu.</p> <p>12) Monitoring rezultatów projektu, szczególnie w odniesieniu do jakości kształcenia i wyników nauczania.</p> <p>Trwałość wypracowanych w ramach projektu działań polegać będzie na wspieraniu nauczycieli umożliwiając im zdobycie nowych lub rozszerzenie posiadanych kwalifikacji niezbędnych z punktu widzenia zapewnienia jak najwyższej jakości procesu nauczania. Zadania projektowe zakładają wspomaganie nauczycieli w zdobywaniu nowych kompetencji w tym zakresie. W ramach planowanych działań zamierzamy przygotować nauczycieli do organizacji międzyszkolnych sieci współpracy oraz narzędzi rozszerzających warsztat pracy nauczycieli. Powstanie także publikacja pokonferencyjna zawierająca materiał dydaktyczny (autorskie programy dydaktyczne) opracowany przez nauczycieli.</p> <p>Udział kosztów projektu w osiągnięciu zaplanowanych rezultatów.</p> <p>Zadanie 1. Coaching dla nauczycieli – 25,00%; Zadanie 2. Zajęcia pozalekcyjne prowadzone przez nauczycieli – 12,00%; Zadanie 3. Warsztaty metodyczne – 6,00%; Zadanie 4. Tutoring – 25,00%; Zadanie 5. Seminaria – 2,00%; Zadanie 6. wyjazdy zagraniczne – 7,00%; Zadanie 7. Platforma edukacyjna – 2,00%; Zadanie 8. Dodatkowe kursy – 8,00%; Zadanie 9. Zarządzanie (w tym konferencja, publikacja, monitoring) – 8,00%; Zadanie 10. Koszty pośrednie – 5,00%</p>
Okres realizacji projektu	01.2014 – 06.2015		
Kwota planowanych wydatków w projekcie			

w roku 2014 (w tym krajowy wkład publiczny)		ogółem w projekcie (w tym krajowy wkład publiczny)	
3 721 000 PLN (558 150 PLN)		5 990 000 PLN (898 500 PLN)	
Rezultaty (wskaźniki pomiaru celów projektu) planowane do osiągnięcia w ramach projektu			
w roku 2014		ogółem w projekcie	
<ul style="list-style-type: none">- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach - 250, w tym:<ul style="list-style-type: none">- nauczyciele na obszarach wiejskich – 30- nauczyciele kształcenia zawodowego - 20.- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w Coachingu dla nauczycieli – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy będą prowadzić zajęcia pozalekcyjne – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w warsztatach metodycznych – 250 osób liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w tutoringu – 250 osób liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w seminariach – 250 osób liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w studyjnym wyjeździe zagranicznym – 100 osób- liczba nauczycieli, która skorzysta z platformy edukacyjnej – 250 osób liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w dodatkowych kursach – 250 osób		<ul style="list-style-type: none">- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach - 250, w tym:<ul style="list-style-type: none">- nauczyciele na obszarach wiejskich – 30- nauczyciele kształcenia zawodowego - 20.- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w Coachingu dla nauczycieli – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy będą prowadzić zajęcia pozalekcyjne – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w warsztatach metodycznych – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w tutoringu – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w seminariach – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w studyjnym wyjeździe zagranicznym – 100 osób- liczba nauczycieli, która skorzysta z platformy edukacyjnej – 250 osób- liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w dodatkowych kursach – 250 osób- liczba nauczycieli, która polepszyła swój warsztat pracy (poprawa jakości kształcenia i efektów nauczania) – 100 osób	
Szczegółowe kryteria wyboru projektów	Kryteria dostępu		
	1.		
	Uzasadnienie:		
	2.		
	Uzasadnienie:		
	3.		
	Uzasadnienie:		

INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA PRIORYTETU IX

6. OPIS MECHANIZMÓW ZAPIEWNIAJĄCYCH KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH W PRIORYCIE FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW EFS Z DZIAŁANAMI WSPÓŁFINANSOWANYMI PRZEZ INNE ŚRODKI WSPÓLNOTOWE

Nad celowością działań koordynacyjnych i zapewnieniem realizacji spójnej polityki na poziomie Województwa Kujawsko – Pomorskiego w zakresie wykorzystania funduszy unijnych czuwa Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Kujawsko – Pomorskiego. Do zadań Podkomitetu Monitorującego PO KL WK-P należy zapewnienie koordynacji oraz komplementarności procesu wdrażania priorytetów PO KL na terenie Województwa Kujawsko – Pomorskiego z działaniami realizowanymi w ramach innych programów, współfinansowanych z funduszy strukturalnych m.in. Funduszu Spójności Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Obszarów Wiejskich.

W związku z rozpoczęciem przygotowań do opracowania Planu Działania na lata 2014-2015 dla *Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Instytucja Pośrednicząca powołała Grupę Roboczą ds. edukacji odpowiedzialną za ich należyte sporządzenie. W pracach grupy uczestniczą min. przedstawiciele Instytucji Zarządzającej Regionalnego Programu Operacyjnego. Głównym zadaniem Grupy roboczej jest zapewnienie na każdym etapie prac nad Planem Działania konsultacji treści przygotowanego dokumentu oraz lepszą koordynację działań podejmowanych w ramach systemu wdrażania PO KL przez podmioty zaangażowane w ten proces w województwie kujawsko-pomorskim. Grupa robocza wypracowuje mechanizmy służące zapewnieniu komplementarności wsparcia udzielanego ze wszystkich dostępnych w regionie funduszy UE (m.in. EFS, EFRR, EFRROW).

Takie działania pozwalają na wybór i dofinansowanie tych projektów, które wykazują spójność i powiązanie z innymi projektami, realizowanymi dzięki środkom z różnych funduszy UE oraz przyczyniają się do osiągnięcia strategicznych z punktu widzenia rozwoju regionu celów społeczno - gospodarczych. Samorząd Województwa przygotował kilka komplementarnych przedsięwzięć obejmujących jednocześnie wdrażanie indywidualnych projektów infrastrukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego, polegających na wsparciu inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, poprzez dostarczenie szkołom niezbędnego wyposażenia oraz w zakresie wprowadzania innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych podnoszenia jakości kształcenia, uwzględniające projekty dotyczące szkolenia nauczycieli (Działanie 9.4 PO KL) i wdrażania w szkołach stosownych programów rozwojowych (Poddziałanie 9.1.2 PO KL) oraz programy stypendialne dla uzdolnionej młodzieży (Poddziałanie 9.1.3). Komplementarność z osią priorytetową 3 RPO W-KP zakłada kompleksowe wsparcie z zakresu poprawy jakości i dostępności usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę edukacyjną. Wsparcie w ramach Poddziałania 9.1.2 będzie obejmować wykorzystanie sprzętu w ramach przedmiotów ogólnych.

Ponadto projekty z Priorytetu IX są komplementarne z projektami z Priorytetu III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w m.in. następującym zakresie:

1. *Komplementarność w zakresie kształcenia i doskonalenia nauczycieli:*
 - *Priorytet III:* Ujednolicenie systemu doskonalenia nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli, Opracowanie i pilotażowe wdrożenie programów doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.
 - *Priorytet IX:* Studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące oraz inne formy podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną, Studia wyższe oraz kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższaniem lub uzupełnianiem posiadanego wykształcenia, Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.

H. Wskaźniki monitorowania Priorytetu wg celów szczegółowych

H. Wskaźniki monitorowania Priorytetu wg celów szczegółowych				
Nazwa wskaźnika	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2014 r.	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2015 r.	Wartość docelowa wskaźnika	Planowany stopień realizacji wskaźnika w 2015 r.
PRIORYTET IX				
Cel szczegółowy 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi				
Wskaźniki produktu				
Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Działania	499	563	563	100,00%
Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Działania	6 158	7 769	7 762	100,00%
- w tym w zakresie form szkolnych	3 458	3 769	n/d	n/d
- w tym w zakresie języków obcych	700	1 000	n/d	n/d
- w tym w zakresie ICT	700	1 000	n/d	n/d
- w tym w zakresie kwalifikacyjnych kursów zawodowych	1 300	2 000	n/d	n/d
Liczba osób dorosłych, które skorzystały z usług doradztwa edukacyjno-szkoleniowego	250	520	n/d	n/d
Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Działania	247	247	225	109,78%
Wskaźniki rezultatu				
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie	53,60%	60,47%	20%	n/d
Odsetek osób w wieku 25-64 lat, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu w stosunku do całkowitej liczby osób w tej grupie wiekowej	0,51%	0,64%	1%	n/d
Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)				
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego				
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich				

H. Wskaźniki monitorowania Priorytetu wg celów szczegółowych				
Nazwa wskaźnika	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2014 r.	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2015 r.	Wartość docelowa wskaźnika	Planowany stopień realizacji wskaźnika w 2015 r.
PRIORYTET IX				
Cel szczegółowy 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi				
Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)				
Wskaźniki produktu				
Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	583	583	534	100,16%
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania, w podziale na:	1 216	1 216	800	152,00%
a) obszary miejskie	580	580	251	231,08%
b) obszary wiejskie	636	636	549	115,85%
Wskaźniki rezultatu				
Odsetek szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na:	97,99%	97,99%	60%	n/d
a) obszary miejskie	99,66%	99,66%	42%	n/d
b) obszary wiejskie	96,51%	96,51%	80%	n/d
Odsetek szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	83,88%	83,88%	70%	n/d
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego				
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich				

H. Wskaźniki monitorowania Priorytetu wg celów szczegółowych

Nazwa wskaźnika	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2014 r.	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2015 r.	Wartość docelowa wskaźnika	Planowany stopień realizacji wskaźnika w 2015 r.
PRIORYTET IX				
Cel szczegółowy 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi				
Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)				
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego				
Wskaźniki produktu				
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	311	311	183	169,95%
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	153	153	137	111,66%
Wskaźniki rezultatu				
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe w relacji do wszystkich szkół tego typu	98%	98%	50%	n/d
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych, w relacji do wszystkich szkół tego typu	50%	50%	38%	n/d
Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach Działania	13789	14382	14 379	100,02%
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich				

Nazwa wskaźnika	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2014 r.	Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia do końca 2015 r.	Wartość docelowa wskaźnika	Planowany stopień realizacji wskaźnika w 2015 r.
PRIORYTET IX				
Cel szczegółowy 1. Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi				
Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)				
Cel szczegółowy 3. Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego				
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich				
Wskaźniki produktu				
Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, w tym:	7 073	7 657	4 483	170,80%
a) nauczyciele na obszarach wiejskich	3 387	3 587	3 587	100,00%
b) nauczyciele kształcenia zawodowego	427	475	433	109,70%
Wskaźniki rezultatu				
Odsetek nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje w wyniku doskonalenia zawodowego w krótkich formach w relacji do ogólnej liczby nauczycieli, w tym:	24,62%	26,65%	11%	n/d
a) nauczyciele na obszarach wiejskich	40,50%	42,89%	33%	n/d
b) nauczyciele kształcenia zawodowego	25,19%	28,02%	8%	n/d

I. KONTRAKTACJA I WYDATKI W PODZIALE NA DZIAŁANIA I PODDZIAŁANIA
(wyłącznie kwoty środków publicznych)

2014 r.	Kontraktacja 2014 r.		Kontraktacja 2015 r.	Kontraktacja narastająco (w tym wynikająca z PD 2014-2015)*	Wydatki budżetowe 2014 r.					Wydatki budżetowe 2015 wynikające z kontraktacji narastająco	Wartość wydatków w zatwierdzonych wnioskach o płatność w 2014 r.
	wynikająca z PD na 2013	wynikająca z PD na 2014-2015			Ogółem publiczne	Budżet państwa	Budżet JST	Fundusz Pracy	PFRON		
1.	2.	3.	4.	5.	6=7+8+9+10	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Działanie 9.1	16 535 000,00	3 929 800,00	0,00	295 103 283,00	43 065 734,00	40 516 103,00	2 549 631,00	0,00	0,00	55 478 296,00	53 932 500,00
Poddziałanie 9.1.1	16 535 000,00	0,00	0,00	128 137 083,00	18 271 155,00	17 092 155,00	1 179 000,00	0,00	0,00	24 250 000,00	29 875 000,00
Poddziałanie 9.1.2	0,00	3 929 800,00	0,00	154 062 989,00	22 452 510,00	21 117 010,00	1 335 500,00	0,00	0,00	29 750 000,00	21 625 000,00
Poddziałanie 9.1.3	0,00	0,00	0,00	12 903 211,00	2 342 069,00	2 306 938,00	35 131,00	0,00	0,00	1 478 296,00	2 432 500,00
Działanie 9.2	999 570,00	0,00	0,00	131 127 956,00	20 472 500,00	18 120 000,00	2 352 500,00	0,00	0,00	29 450 000,00	34 550 000,00
Działanie 9.3	0,00	0,00	0,00	36 865 181,00	147 500,00	147 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 784 500,00
Działanie 9.4	0,00	5 990 000,00	0,00	22 761 319,00	6 558 019,00	6 558 019,00	0,00	0,00	0,00	3 254 310,00	6 785 000,00
Działanie 9.5	0,00	0,00	0,00	11 246 479,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Działanie 9.6	18 913 339,00	0,00	0,00	20 704 902,00	10 758 000,00	10 758 000,00	0,00	0,00	0,00	9 124 839,00	7 973 000,00
Poddziałanie 9.6.1	12 763 767,00	0,00	0,00	12 763 767,00	6 950 000,00	6 950 000,00	0,00	0,00	0,00	5 813 767,00	5 175 000,00
Poddziałanie 9.6.2	6 149 572,00	0,00	0,00	6 149 572,00	3 065 000,00	3 065 000,00	0,00	0,00	0,00	3 084 572,00	2 145 500,00
Poddziałanie 9.6.3	0,00	0,00	0,00	1 791 563,00	743 000,00	743 000,00	0,00	0,00	0,00	226 500,00	652 500,00
RAZEM PRIORYTET 6	36 447 909,00	9 919 800,00	0,00	517 809 120,00	81 001 753,00	76 099 622,00	4 902 131,00	0,00	0,00	97 307 445,00	105 025 000,00
w tym projekty innowacyjne	0,00	0,00	0,00	3 571 071,00	0,00	0,00				0,00	0,00
w tym projekty współpracy ponadnarodowej	999 570,00	0,00	0,00	999 570,00	667 292,00	667 292,00				332 278,00	0,00

* - kontraktacja narastająco powinna uwzględniać kwoty z kol. 2-4

** - planowane są realokacje środków z Poddziałania 9.1.1 (-9.329.920 EUR) na Poddziałanie 9.1.2 (6.937.633 EUR) i Działanie 9.2 (2.392.287 EUR)

PODPIS OSOBY UPOWAŻNIONEJ DO PODEJMOWANIA DECYZJI W ZAKRESIE PLANU DZIAŁANIA			
Miejscowość, data	Toruń, 10.02.2014 r.	Pieczęć podpis osoby upoważnionej	